

умовах виникнення, так званих, «пробок» на дорогах, а також те, що заходи, що приймаються ними, деколи тільки ускладнюють положення. Також можна відмітити і порушення законності, які виражаються в застосуванні заходів, не передбачених законом або що перевищують повноваження, поголовне захоплення покаранням учасників дорожнього руху. В результаті цього у учасників дорожнього руху, особливо у водіїв, склався образ інспектора як «ворога водія і пішохода», від якого нічого, окрім неприємностей, чекати не можна. Часто можна зіткнутися і з низькою культурою спілкування інспекторів, несправедливістю і дріб'язковою прискіпливістю у багатьох випадках, дуже схожою на здирство і ін.

Шкода цих і інших недоліків виявляється в психологічному впливі на водіїв і пішоходів, у виникненні у них неповаги до закону, неповажного самими працівниками інспекції.

Проте не варто зацікловувати всю увагу тільки на недоліках роботи державної автоінспекції. Слід зазначити, що недоліки в забезпеченні безпеки дорожнього руху властиві і головним його учасникам – водіям і пішоходам.

Водій на дорозі виявляє себе завжди як особа, а не просто як людина, що експлуатує свій транспортний засіб і що уміє натискати на педаль гальма і газу і володіти кермом. По руху машини безпомилково можна сказати про людину, що сидить за кермом, про його пошану до інших учасників дорожнього процесу, відповідальність, дисциплінованість, вихованість, вимогливість до себе, стриманість, пильність, розумну обережність і дорослість. Багато водіїв помиляються на той рахунок, що ризиковані маневри свідчать про майстерність водіння, на самій же справі вони є ні чим іншим, як проявом хлоп'яцтва, недоліку розуму, несформованості особи і, що найстрашніше – невиправданого ризику для себе і інших людей. Саме у цьому і криються головні психологічні причини порушень, що приводять до аварій на дорогах.

Необхідно також сказати і про важливість обліку особливостей сформованості психічних процесів і психофізіологічних якостей водіїв, які найчастіше грають роль в запобіганні аварії – уважності, швидкості реакції, рухливості розумових процесів, врівноваженості, довільності, емоційності, стійкості до ризику і ін.

Віднесемо до головної психологічної особливості досвідченого водія його вміння орієнтуватися в дорожній обстановці і оцінювати ступінь її небезпеки, передбачаючи тим самим можливі ускладнення на дорозі і маневри інших водіїв, а також вміння приймати на цій основі адекватні заходи, що знижують можливість збільшення ризику. Водій за кермом не має права ослаблювати увагу, він не має права відволікатися навіть на долю секунди від спостереження за дорогою, і повинен завжди бути готовим до швидкого реагування на загрозу. Він повинен розуміти, що частка секунди може відокремлювати його від аварії, а деколи і від відходу з життя.

Підсумовуючи вищесказане, хотілося б запропонувати деякі заходи, направлені на реалізацію нових підходів до забезпечення дорожнього руху в сучасних умовах:

1. Зміна підходу до надання прав на водіння транспортних засобів на основі ретельнішого обліку психофізіологічних особливостей потенційного водія. Права повинні видаватися не організму, що володіє технікою водіння, але, головним чином, – громадянину-особі, що володіє належним рівнем соціального розвитку і здатному не загрожувати благополуччю і безпеці інших учасників дорожнього руху.

2. Виховання в суспільній свідомості громадян того факту, що належна організація дорожнього руху поставлена суспільством на рівень загальної державної проблеми, в рішенні якої зацікавлені всі без виключення і від рішення якої залежить безпека кожного, є він автомобілістом чи ні.